SUOMEN VEROASIANTUNTIJAT

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: Lausuntopyyntönne 15.11.2023

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi siirtohinnoittelusta U 63/2023 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Veroasiantuntijoilta (SVA) asiantuntijaa kuultavaksi ja lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä U 63/2023 vp. SVA esittää pyynnön johdosta seuraavaa.

Yleistä

Direktiiviehdotuksen tavoite, eli OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden soveltamisen yhdenmukaistaminen EU:n alueella, on hyvä. Tavoitteen saavuttamiseksi on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että direktiivi, sen kansallinen implementointi ja sitä kautta muodostuva kansallinen oikeus- ja verotuskäytäntö myös tosiasiassa seuraavat OECD:n siirtohinnoitteluohjeita tai ohjaavat niitä noudattamaan. Käsityksemme mukaan valtioneuvosto on ilmaissut näkemyksensä tämän asian tiimoilta todeten, että tavoite on tärkeä ja hyväksyttävä edellyttäen, että direktiivin sanamuodot ja yksityiskohdat myös tosiasiassa vastaavat OECD:n siirtohinnoitteluohjeita.

Valtioneuvosto myös ilmaisee toisaalla lausumassaan huolensa siitä, että direktiivin ja OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden väliset erot synnyttäisivät todennäköisesti uudenlaisia tulkintatilanteita, joista todennäköisesti seuraisi se, että hallinnollinen taakka lisääntyisi ja siirtohinnoitteluriidat eivät välttämättä vähenisi.

Lisäksi valtioneuvosto kaipaa erityistä huomioita ja/tai jatkoselvityksiä ja/tai vaikuttavuusarviointia muun muassa OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden sitovuuteen viittaamisesta legaliteettiperiaatteen näkökulmasta, unionissa muodostettavan yhteisen kannan tarkoituksenmukaisuudesta suhteessa Suomen itsenäiseen verotustoimivaltaan ja komissiolle myönnettävän toimivallan antaa delegoituja säädöksiä oikeasuhtaisuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja selkeydestä erityisesti suhteessa siihen, että komissiolla ei olisi mahdollisuutta tehdä sisällöllisiä muutoksia siirtohinnoittelusääntöihin.

Näkemyksemme mukaan kaikissa edellä esitetyissä huomioissa on jossain määrin yhteinen tausta. OECD:n siirtohinnoittelu*ohjeiden* kirjoittaminen osaksi kansallista *lainsäädäntöä* kasvattanee riskiä siitä, että sääntelyn yksityiskohtaisuudesta, sitovuudesta ja verolainsäädännön tiukasta sanamuodon mukaisesta tulkinnasta johtuen markkinaehtoperiaatteen merkityssisältö alkaisi EU:n alueella (direktiiviin ja implementointisäännöksiin perustuva) muodostua erilaiseksi kuin globaalilla tasolla (useasti OECD:n siirtohinnoitteluohjeisiin nojautuva), jollei kaikissa jäsenvaltioissa hyvin reaaliaikaisesti ja kokonaisvaltaisesti implementoida muuttuvaa tai päivittyvää OECD:n siirtohintaohjeistusta osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämän teoreettisen ideaalin saavuttaminen taasen käytännössä todennäköisesti edellyttäisi muun muassa melko laajaa toimivaltaa komissiolle antaa säädöksiä. Tällainen komission laaja toimivalta saattaisi mahdollisesti olla ristiriidassa mm. Suomen itsenäisen verotustoimivallan kanssa ja johtaa Suomen tavoitteiden vastaisiin toimiin. Tässä yhteydessä voidaan viitata esimerkiksi

hallitusohjelmassa ”Vahva ja välittävä Suomi” lausuttuun toteamukseen (kohta 1.3 Veropolitiikka): ”*Hallitus ei kuitenkaan edistä veronkierron vastaisessa työssä sellaisia hankkeita, jotka aiheuttavat suhteetonta hallinnollista taakkaa, ja jotka ulottuvat laajemmalle kuin veronkierron vastaisen tavoitteen saavuttamisen kannalta on tarpeen.*”

Edellä mainituista seikoista johtuen SVA katsoo, että OECD:n siirtohintaohjeiden sitovuuteen tai ensisijaisuuteen tulkintalähteenä siirtohinta-asioiden ratkaisemisessa olisi lainsäädännössä tarkoituksenmukaisempaa viitata, kuin pyrkiä saattamaan laajat ja kattavat tulkintaohjeet sellaisenaan osaksi kirjoitettu lainsäädäntöä. Tällainen lopputulos vastaisi myös pitkälle Suomen nykyistä oikeustilaa.

SVA haluaa kuitenkin myös tässä yhteydessä korostaa direktiiviesitykseen liittyviä muutamia erityisen hyviä piirteitä. Siirtohinnoitteluun liittyvien ns. compliance -vaatimusten aito harmonisointi koko EU:n alueella on hyvä ja tärkeä tavoite. Maakohtaiset erityisvaatimukset tältä osin ovat merkittävä hallinnollisen lisätyön aiheuttaja. Lisäksi esitetty ns. 180 päivän nopea menettely kaksinkertaisen verotuksen poistamisessa on toivottava ja puollettava ehdotus.

Direktiiviehdotuksen mukainen etuyhteystilanne – 25%

Valtioneuvoston mukaan etuyhteystilanteen muodostavan nykyisen 50 prosentin rajan laskeminen 25 prosenttiin laajentaisi oletettavasti useassa tapauksessa markkinaehtoperiaatteen soveltamisalaa verrattuna nykyisen siirtohinnoittelusäännöksen soveltamisalaan. Tämä johtaisi yritysten hallinnollisten kustannusten nousuun ja vastoin komission arvioita, olisi pidettävä todennäköisenä, että jatkossa monimutkaistuva siirtohinnoittelusäännöstö loisi tarvetta uusille siirtohinnoitteluasiantuntijoille ja täten lisäkustannuksille niin suurten konsernien kuin veroviranomaisten osalta.

SVA on asiasta samaa mieltä ja haluaa erityisesti korostaa sitä, että merkittävä hallinnollisten kustannusten nousun syy tässä yhteydessä olisi todennäköisesti siirtohinnoitteludokumentaation vaatiminen yhä useammassa tilanteessa.

Markkinaehtoperiaatteen noudattamisessa voidaan sanoa olevan kyse siitä, että taloudellinen toiminta järjestetään siten kuin toisistaan riippumattomat toimijat sen järjestäisivät. Siirtohinnoitteludokumentaatio on markkinaehtoisuuden todentamiseen liittyvää normaaliin liiketoimintaan kuulumatonta ylimääräistä hallinnollista työtä. Kun dokumentaatiovelvollisuutta laajennetaan koskemaan tilanteita, joissa osapuolten välinen riippuvuussuhde vähenee, kasvatetaan raskasta ylimääräistä hallinnollista työtä koskemaan tilanteita, joissa toiminta on jo luonteeltaan enemmän toisistaan riippumattomien välistä. Rajanveto siitä milloin jossain tilanteessa ollaan etuyhteydessä, on toki jossain määrin harkinnanvaraista, mutta mitä alhaisempi raja on, sitä enemmän toimia, jotka on toteutettu enemmän toisistaan riippumattomissa olosuhteissa, joudutaan ottamaan siirtohinnoitteludokumentaation piiriin. Tällöin hallinnollisen työn määrä kasvaa ja erityisesti koskien tilanteita, joissa markkinaehtoisuus on jo luonnostaan enemmän läsnä.

Tästä syystä SVA kannattaa korkeampaa, esimerkiksi Suomessa nyt voimassa olevaa 50%:n rajaa etuyhteysmäärittelyssä.

Helsingissä 22. päivänä marraskuuta 2023

Suomen Veroasiantuntijat ry

SUOMEN VEROASIANTUNTIJAT

Virpi Pasanen hallituksen puheenjohtaja	Jarno Laaksonen jäsen